

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2163

241
—
4-75

1887

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՎԿԱՅՔ

(3)

Գ Ր Ե Ց

ՊԱՏ. Ա. ԿՈՍՏԱՆԴԵԱՆ

معادف عمومیه نظارت جلیله سنک ۱۴ تشرین باق ۳۰۳ تاریخلی
و ۸۳۰ نومرولی رخصتنامه سیله و آمریقسان مسیونر شرکتی
مصارفیه طبع اولمشدر.

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՆՏՈՍԵԱՆ
(ԱՐԱՄԵԱՆ)

1887

241

4-75

2001

2010

Բաժնի տոմսի տեսքով
Բեռլին

241

4-75

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՎԿԱՅՔ

(Քարոզ զբոլոր խոսած է Պատ. Աւետիս Կոստանդնուպոլսի
է Զմեռնիս 1880, փետրուար 6ին :)

« Ինչի համար վկաներ պիտի ըլլա՞նք » Գործ Ա. 8 :

Տեսաւ մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի այս խօսքէն զոր բնարան ընտրած ենք, նաեւ Յուդայի տեղ Մատաթիայի ընտրութեան ժամանակ Պետրոս առաքելոյ « Ասոնցմէ մին մեզի հետ վկայ ըլլայ անոր յարութեանը, » խօսքէն կը հասկցուի թէ տառներկու առաքելոց եւ անոնց ընկերաց յանձնուած պաշտօնն էր մասնաւորապէս վկայել իրենց Տէրոջ համար : Որպէս զի ստոյգ ծանօթութիւն ունենանք առաքելոց եւ անոնց ընկերաց յանձնուած այս պաշտօնին վրայ, հարկ է խօսիլ հետագայ չորս խնդրոց վրայ :

Նախ, Առաքելոց յանձնուած այս պաշտօնն ինչ՞ կը բաղկանար :

Երկրորդ, Առաքեալք կարո՞ղ էին ի գործ դնել իրենց յանձնուած վկայութեան այս մեծ պաշտօնը :

Երրորդ, Առաքեալք ի՞նչ կերպով ի գործ դրին իրենց յանձնուած վկայութեան պաշտօնը :

Չորրորդ, Ի՞նչ էր որ այս կերպով վկայութիւն տալու կը մղէր առաքեալները :

Արդ, ձեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ այս չորս խնդիրներուն որոց վրայ պիտի խօսիմ համառօտիւ :

Խնդիր առաջին

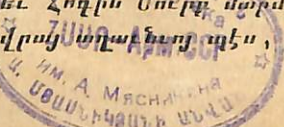
Առաքելոց յանձնուած այս պաշտօնն ինչք՞ն կը բաղկանար :

Ինչպէս յայտնի կ'երեւի ընթացմէս, առաքելոց տալու վկայութիւնը իրենց Տէրովը վրայ էր, եւ էր անմահն, արտաքոյ կարգի եւ ի վեր քան զմիտս մարդոյ : Առաքեալք թէ՛ իրենց հայրենեաց մէջ եւ թէ՛ օտար երկրաց մէջ իրենց Տէրով վրայ սքանչելի եւ շատ դէպքեր պիտի պատմէին : Ըստ նոցա խօսից եւ վկայութեան, « Բարձրելոյն զօրութիւնը հովանի » ըլլալով կոյսը յղացած եւ արտաքոյ կարգի եղանակաւ մանուկ մը եկած էր աշխարհ անհայր, եւ թէ այն միջոցին երկինքէն հրեշտակներ իջնելով « Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, եւ երկրի վրայ խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն, » երգած եւ անոր գալուստը օրհնած էին, նաեւ արեւելքէն մոգեր գալով ընծայած էին մանուկին՝ « Ոսկի եւ կնդրուկ եւ զմուռս, » եւ երկրպագութիւն ըրած էին անոր : Թէ այս մանուկը « Կը զարգանար խմաստութեամբ եւ հասակաւ եւ շնորհք գտնելով Աստուծմէ եւ ի մարդկանէ, » եւ մինչ էր տասներկու տարեկան, Երուսաղէմի գիտնականաց հարցումներ ըրած եւ անոնց հարցմանց պատասխան տուած էր որով ներկայ գտնուողները յանձախ զարմացած էին : Թէ երբ չափահաս ըլլալով պիտի սկսէր իւր հրապարակական պաշտօնին, գացած էր Յորդանան մկրտուիլ, եւ մինչ կը մկրտուէր « երկինք բացուեցաւ, եւ Հոգին Սուրբ մարմնաւոր տեսլեամբ իջաւ անոր վրայ աղաւթի տեսքով, եւ ե-

կաւ յերկնից ձայն որ կ'ըսէր, Դու ես սիրելի որդիս, քեզի հաճեցայ » Այն էակը որոյ վրայ այսպիսի վկայութիւն տրուած է, ինքն եւս ըսած է թէ է Որդի Աստուծոյ, մի ընդ Հօր, թէ իշխանութիւն ունի ամէն բանի վրայ որ կը գտնուի երկրիս վրայ եւ երկնից մէջ, թէ է Արարիչ եւ Լոյս աշխարհի եւ միջոց փրկութեան մարդկան, եւ իւր այս զարմանալի խօսքը հաստատած է աշխարհիս մէջ նմանը՝ չտեսնուած իւր սուրբ վարուք, բարձրագոյն վարդապետութիւններով եւ սքանչելի եւ մեծամեծ գործերով, այնպէս որ ոչ միայն անոր թշնամիք անգամ կարող չեղան անոր վրայ գտնել որեւիցէ թերութիւն կամ մեղք, այլ եւ երկինք եւ երկիր, խօսուեւ եւ անխօս էակը ի նպաստ անոր վկայութիւն տուած են : Զուրը տեսնելով իւր Արարիչը, առ ամօթոյ կարմրելով փոխուեցաւ գինւոյ, ախտք եւ հիւանդութիւնք ի ներկայութեան Կենարարին անհետ եղան, հողմը անոր ձայնը լսելով դադարեցաւ եւ ծովուն կոհակները հանդարտեցան անոր սաստեւրուն վրայ : Դեւք հալածական եղան անոր առջեւէն, բորոտները մաքրուեցան, համեց լեզուն եւ կուրաց աչքը բացուեցան, եւ հրամանաւ նորա չորեքօրեայ մեռեալն իսկ յարեաւ ի մեռելոց :

Ի վերջոյ այս էակը առաջուց լուր տուաւ թէ զինք զոհ պիտի մատուցանէր մարդոց փրկութեան համար, թէ յետոյ պիտի յառնէր ի մեռելոց, եւ թէ ինչ կերպով պիտի պատահէին ասոնք. եւ իւր կանխասացութեան համեմատ բռնուեցաւ թշնամիներէն, եւ խաչը հանուեցաւ, եւ մինչ խաչին վրայ

52552-4-2

էր՝ արեգակը խաւարեցաւ, եւ երկիր սասանեցաւ սոսկմանէն, ժայռերը պատառեցան, եւ տաճարին վարագոյրն երկուքի բաժնուեցաւ: Անոր հաւատարիմ բարեկամք պատուական մարմինը խաչէն վար առնելով դրին գերեզմանի մէջ, եւ նա իւր մեծ կարողութեամբ երեք օրէն յարեաւ ի մեռելոց, այնուհետեւ չստանգամ երեւցաւ տասներկու առաքելոց եւ ուրիշներու, անոնց հետ կերաւ, խմեց, անոնց առջեւ ոչ սակաւ նշաններ եւ սքանչելիք գործեց եւ յետոյ երկիրնք համբարձաւ:

Առաքելոց յանձնուած վկայութեան առարկային այսպէս զարմանալի ըլլալը բնականապէս կը թելադրէ մեզ երկրորդ խնդիրը:

ԽՆԴԷՐ ԵՐԵՐԵՐ

Առաքեալը կարող էին ի գործ դնել անոնց յանձնուած վկայութեան այս մեծ պաշտօնը:

Առաքեալը ունէին բոլոր հանգամանքները որ կը պահանջուին արժանահաւատ վկաներէ:

Այս վկայք էին չափահաս, իմաստուն եւ հաւատարիմ մարդիկ: Անոնց վարքը եւ բարքը, իրենց գրուածոց մէջ տեսնուած պարզութիւնը եւ ջերմ նախանձաւորութիւնը որ ունէին իրենց պաշտօնին վրայ, ապացոյց են թէ անոնք էին բարի վարուց տէր եւ հաւատարիմ վկաներ:

Այս վկայից թիւը պահանջուածէն անգամ աւելի էր: Ամէն ժամանակ ընդունուած կանոն է թէ երկու կամ երեք վկայիւք կ'որոշուի ամէն խնդիր, բայց ահա այս բաներուն համար վկայողք էին տասներկու առաքեալք եւ նոցա ընկերք:

Այս վկայից վկայութիւններն իրարու համաձայն էին: Թէ՛ չորս Աւետարանաց եւ թէ՛ Առաքելական Թղթոց մէջ Յիսուս Քրիստոսի համար տրուած վկայութիւնք համաձայն են իրարու: Ամենուն վկայութիւնը մի եւ նոյն է նկատմամբ Անոր սուրբ վարուց եւ սքանչելի գործոց եւ բարձրագոյն նպատակին, եւ եթէ կը տեսնուին ուրեք ուրեք փոքր տարբերութիւնք, եւ յաւելեալ կամ զեղչեալ պարագաներ աստ անդ անոնց վկայութեանց մէջ, այն տարբերութիւնք այնպիսի են ինչպէս կ'ըլլան բնականապէս երբ չորս անձինք կը նկատեն տաճար մը իւրաքանչիւր ոք անոր մէկ կողմէն միայն նայելով անոր վրայ, բայց երբ նկարներուն չորսն իրար բերուին, կը ներկայացունեն ամբողջ տաճարը: Այս վկայք նկարեցին զՅիսուս Քրիստոս, Աստուծոյ Տաճարը, նայելով անոր վրայ իւրաքանչիւր ոք տարբեր տեսակէտներէ, եւ հարկաւ ուրեք ուրեք կրնան տարբեր երեւիլ, բայց երբ իրարու քով բերուին անոնց վկայութիւնք եւ նկարագրութիւնք, կը տեսնուի քաջայայտ թէ ամենեքին կը կազմեն սրբազան վարքն այն էակին որ է Մարդ եւ Աստուած կատարեալ:

Այս վկայք էին այնպիսի անձինք որ բուն իսկ իրենց աչօք տեսած էին իրենց պատմած դիպուածներուն մեծագոյն մասը, եւ ունէին նպաստաւոր առիթ եւ միջոցներ քննելու իրենց չտեսած ուրիշ դիպուածոց ստոյգ լինելուն ապացոյցները: Այս վկայից ամէնքն էին այն երկրէն ուր Յիսուս Քրիստոս եկաւ աշխարհ, եւ բաց աստի անոնցմէ ոմանք կը բնակէին քաղաքին մէջ ուր կը բնակէր նա, եւ

մերձակայ գիւղօրէից մէջ: Լաւ առիթ ունեցած էին քննել եւ ստուգել անոր աշակերտելէ առաջ տեղի ունեցած դիպուածները, եւ երբ աշակերտեցան անոր, երեք տարի գիշեր ցերեկ անոր հետ ըլլալով կերած եւ խմած էին անոր հետ, նաեւ միեւնոյն նաւու մէջ նստած, անոր երեսին լոյսը տեսած, սքանչելի վարդապետութիւնները լսած եւ սուրբ վարուց եւ կենցաղոյն լաւ վերահասու եղած էին: Կերած էին հացերէն եւ ձուկերէն զորս հրաշքով աճեցուցած էին անոր ձեռուրները, տեսակցած էին այն անձանց հետ զորս յարուցած էր ի մեռելոց, եւ տեսած էին անոր փառքը: Այնպէս որ մաքուր խղճով կարող էին ըսել, «Այն որ ի սկզբանէ էր, որոյ համար լսեցինք, զոր տեսանք մեր աչօք, որուն նայեցանք եւ զոր մեր ձեռուրները շօշափեցին կենաց Բանին վրայ կը պատմենք ձեզ:»

Ուրիշ պարագայք եւս ապացոյց են այս վկայից վկայութեան ճշմարիտ ըլլալուն: Այն պարագայք են խնդրոյն հետ վերաբերութիւն ունեցող անձանց անունները եւ տիտղոսները, քաղաքացի եւ գիւղօրէից դիրքը եւ այլ յատկութիւնք, եւ Հրէից այն ատենուան վիճակը, Հռոմէական կառավարութիւնը եւ անոր պաշտօնակալք, Տեառն մերոյ խաչելութեան ժամանակ պատահած խաւարը, որոց ամենուն վրայ Աւետարանին աւանդած պատմութիւնը համաձայն է առաքելոց ժամանակակից մատենագրաց պատմածներուն:

Ահա այսպիսի հաւատարիմ եւ առաքելի տասներկու անձինք էին այն վկայք որ բաց ի վկաներէ

պահանջուած յատկութիւններն ունենալէ՝ առաջնորդ ունէին իրենց՝ զՀոգին Սուրբ, վասն որոյ ամէն անկողմնակալ եւ անաչառ անձ չկրնար չընդունիլ անոնց վկայութիւնը:

Հոս կրնայ հարցուիլ, Միթէ հնարաւոր չէ՞ որ քանի մը անձինք անձնական շահու համար վկայութիւն տան այնպիսի բանի մը զոր ոչ տեսած են եւ ոչ գիտեն: Ինչէ՞ն յայտնի է թէ առաքեալք մաքուր խղճով վկայեցին իրենց Տէրօջը համար:

Այս հարցումը կ'առաջնորդէ զմեզ խօսիլ երրորդ խնդրոյն վրայ:

ԽՆԴԻՆ ԵՐԵՄԻ

Առաքեալք ի՞նչ կերպով ի գործ դրին իրենց յանձնուած վկայութեան պաշտօնը:

Առաքելոց տուած այս վկայութեան կերպը եւ եղանակը զօրաւոր ապացոյց է թէ անոնք չփրնտուեցին անձնական շահ:

Առաքեալք տուին այս վկայութիւնը շատ համբերութեամբ, նեղութիւն կրելով, բանտ դրուելով, անօթի եւ ծարաւ մնալով, եւ անձին նուիրմամբ եւ անձնական շահ եւ հանգիստ զոհելով: Պատմութիւնը մեզ կ'աւանդէ թէ այս վկայութիւնը տալուն պատճառաւ Յակոբոս յերուսաղէմ եւ Մատթէոս յԵթէովպիա սպանուեցան սրով: Մարկոս քաշկռտուելով Ալէքսանդրիոյ փողոցներուն մէջ աւանդեց իւր հոգին: Ղուկաս ի Յունաստան թընամեաց ձեռամբ կախուեցաւ ձիթենիէ մը: Յովհաննէս եռացեալ կաթսայի մէջ նետուեցաւ: Պետրոս գլխիվայր խաչուեցաւ ի Հռոմ: Յակոբոս կըրտ-

սեր, վար նետուեցաւ տաճարին աշտարակէն: Փիլիպպոս Փռիւզիոյ մէջ սիւնէ մը կախուելով մարտիրոսացաւ: Բարթողիմէոսի մորթը հանեցին ողջ ողջ: Անդրէաս խաչուեցաւ, եւ խաչին վրայ մինչեւ հոգին աւանդելը վկայութիւն տուաւ Տէր Յիսուսի վրայ: Թովմաս նահատակուեցաւ՝ դաշոյնիւ զարնուելով Հնդկաստանի Գորոմանդէլ գաւառին մէջ: Յուդա սպանուեցաւ նետահար: Մատաթիա նախ քարկոծուեցաւ եւ յետոյ գլխատուեցաւ: Բառնաբաս ի Թեսաղոնիկէ Հրէից ձեռամբ քարկոծուելով մարտիրոսացաւ: Պօղոս շատ անգամ մահուան վտանգներու նշաւակ ըլլալէ ետքը հոսի ուրեմն գլխատուեցաւ ի Հռոմ Ներոն կայսեր հրամանաւ: Ինչպէս որ առաքեալք եւ անոնց ժամանակակիցք վկայեցին իրենց Տէրոջը համար իրենց անձերը զոհելով, անոնցմէ ետքն եկող Քրիստոնեայք եւս այնպիսի չարչարանօք տուին վկայութիւն: Չկար զանոնք պաշտպանող կառավարութիւն մը, եւ ոչ երկիր մը ուր դիմէին ապաստանել, այնպէս որ ի դէպ է ըսել անոնց համար թէ, «Քարկոծեցան, սղոցեցան, փորձանաց մէջ ինկան, մեռան սպանմամբ սրոյ, ոչխարի մորթերով եւ այծի մորթերով չրջեցան կարօտութիւն կրելով, ի նեղ խնայով, չարչարուելով, որոց արժանի չէր աշխարհս:»

Այս կերպով իրենց անձը զոհելով վկայութիւն տուողներու համար ըսէ՛նք թէ անձնական շահու համար ըրին: Եթէ ըսենք այսպէս, ոչ միտք կ'ընդունի զայն եւ ոչ խիղճը կը հաւանի անոր: Ուրեմն ի՞նչպէս մեկնենք առաքելոց մինչեւ իսկ զմահ

յանձն առնելով հաւատարմութեամբ այս պաշտօնը կատարելը: Այս հարցումը զմեզ կ'առաջնորդէ չորրորդ խնդրոյ:

ԽՆԴԻՐ ԸՆԴՈՐԴ

Ի՞նչ էր որ այս կերպով վկայութիւն տալը կը մղէր առաքեալները:

Առաքելոց վիճակին վրայ հասկցուածին նայելով զանոնք այս կերպով վկայութիւն տալը մղողը չէր կրնար ըլլալ անձնական շահը, այսինքն այս կերպով հարստանալը կամ փառք եւ անուն վաստակելը, կամ աշխարհային պաշտօն, աւագութիւն կամ հանգիստ ձեռք բերելու փափաքը: Վասն զի մինչ առաքեալք ամէն տեղ հալածանք կը կրէին, եւ կ'ամբաստանուէին իրեւ հալածանք տալին ի վերայ ընողներ, մեռած մարդ մը քարոզողներ, այսու ամենայնիւ հոգ չընելով կը ջանային կատարել իրենց պաշտօնն ամենայն հաւատարմութեամբ: Անոնք կ'ըսէին «Ամէն կողմանէ վշտացած ենք, բայց ի նեղ ինկած չենք. կարօտեալ ենք, բայց յուսահատեալ չենք. հալածեալ ենք, բայց լքեալ չենք. վար նետուած ենք, բայց կորուսեալ չենք: Յամենայն ժամ Յիսուսի մահը կը կրենք մեր մարմիններուն մէջ, . . . Յիսուսի համար միշտ ի մահ կը մատնուինք:» Միթէ անձնական շահու շարժառիթ կըրնայ ընծայուիլ այնպիսի անձանց որ իրենց պաշտօնը կը կատարէին այսօրինակ նեղութեանց եւ հալածանաց մէջ:

Արդեօք յիմար էին այս մարդիկ: Ի՞նչպէս բացատրենք անոնց առանց փոփոխելու իրենց ընթաց-

քը շարունակելն իրենց գործը, մինչ իրենց Տէրոջ համար վկայութիւն տալուն պատճառաւ այս աստիճանի հալածանաց նշաւակ կ'ըլլային: Եթէ ըսենք թէ յիմար էին, ի՞նչպէս կրնային յիմար մարդիկ խորհել այնպիսի բարձր վարդապետութիւններ որոց խելք հասցունելու կարող չէին ոչ Հրէից վարդապետք եւ ոչ իսկ նոքին ինքեանք Յունաց փիլիսոփայք: Ի՞նչպէս կրնային ի դիր անցունել այնպիսի մեծ էակի մը սրբազան վարքը այսպիսի պարզ ոճով եւ կատարելութեամբ, եւ ի՞նչպէս կրնային ապագայ դիպուածներու վրայ լուր տալ անոնց պատահելէն առաջ:

Արդեօք անոնց վարդապետը խաբած էր զանոնք: Եթէ ըսենք թէ անոնց վարդապետը խաբած էր զանոնք, տակաւին չլուծուիր խնդիրը, վասնզի աշխարհ եկած չէ նման այս վարդապետին որ ճշմարտութիւն խօսի ամենայն համարձակութեամբ: Զխաբեց նա զանոնք պարապ եւ սնոտի խոստումներով, այլ կ'ըսէր իւր հետեւողաց, «Եթէ ոք իմ հետեւէս գալ կ'ուզէ, թող ուրանայ իւր անձը եւ վերցունէ իւր խաչը եւ գայ իմ հետեւէս:» «Ծառան մեծ չէ քան զտէր իւր: Եթէ զիս հալածեցին, զձեզ եւս պիտի հալածեն:» «Իմ անուանս համար ատելի պիտի ըլլաք բոլոր ազգաց:» Յայտնի է թէ երբ վարդապետ մը իրեն ծառայելու պայմաններն այս աստիճան պարզ կերպով կը յայտնէ, անոր հետեւողք հարկաւ նախապէս յանձն առած են ամէն նեղութիւն եւ հալածանք:

Արդ, ի՞նչպէս մեկնենք այս մարդոց ընթացքը որ պատրաստ էին վկայել իրենց Տէրոջ համար

յանձն առնլով ամէն տեսակ հալածանք եւ մինչեւ իսկ սոսկալի մահ: Զանոնք այս կերպ վկայութիւն տալու մղովն ի՞նչ էր:

Եղբարք, այս նոր խնդիր չէ. այս խնդիր կը լուծուի Պետրոսի եւ Յովհաննու պատասխանելովն առ վարդապետս եւ քահանայապետս Հրէից երբ նոքա առաւել քան հազար ութ հարիւր տարի առաջ առաքելոց համարձակ խօսուածքը եւ վկայութիւնը տեսնելով ինկան ահի եւ շփոթութեան մէջ եւ խստիւ հարցաքննեցին զանոնք: Պետրոս եւ Յովհաննէս առաքելայք պատասխանեցին իրենց անվեհեր համարձակութեան վրայ յապուշ կրթեալ Հրէից, «Մենք զոր տեսանք եւ լսեցինք՝ չենք կրնար չխօսել» (Պործ. Դ. 20), որով յայտնեցին թէ անոնց իրենց Տէրոջ համար տուած վկայութիւնը արդիւնք էր շէրքին համազման եւ պարբախանութեան զբաւոր զգացման: Անոնք գիտնալով թէ իսրայելի որդիք ապերախտ գտնուած էին Աստուծոյ սիրոյն զոր յայտնեց նա տալով իւր միածին Որդին վասն վերկութեան աշխարհի, եւ այսպէս իրենց վրայ հրաւիրած էին ահաւոր բարկութիւն, ի ներքուստ կը զգային թէ պարտական էին յայտնել ճշմարտութիւնը եւ հրաւիրել իրենց հայրենակիցները որպէս զի Ժամ առաջ սաղաշխարեն, եւ մղուելով այս զորաւոր զգացումէն վկայութիւն կու տային ճշմարտութեան: Պօղոս առաքելալ եւս նման Պետրոսի եւ Յովհաննու, ճշմարտութիւնը տարածելու պարտական լինելուն ի ներքուստ համոզուած ըլլալէն շարժեալ կ'ըսէ, «Վայ է ինձ եթէ չքարոզեմ Աւետարանը,» եւ «Քրիստոսի սէրը կը ստիպէ զմեզ:»

Ճշմարտութիւնն յայտնելու համար առաքելոց իրենց ներսիւիւն զգացած ստիպումն այնքան զօրաւոր էր որ ոչ մահ, ոչ կեանք, ոչ ներկայ եւ ոչ գալու լանները կարող էին լռեցունել զանոնք: Ձիք տարակոյս թէ այն բանը որ առաքելական դարէն մինչեւ մեր օրերը հազարաւորաց կուտայ թողուլ իրենց հայրենիքը եւ ամէն հանգստութիւն եւ վաշելում, երթալ օտար երկիրներ, եւ այն տեղերն Աւետարան քարոզելու համար իրենց կեանքը նուիրել եւ մինչեւ իսկ իրենց անձերը զոհել, ոչ թէ, ինչպէս կը կարծէ աշխարհ, անձնական շահու սէրն է, այլ անոնց ներքին համոզումը եւ պարտականութեան զգացումը, ինչպէս ըսուեցաւ վերը:

Այս տեսակ անձինք երբ կը տեսնեն մէկ կողմը Աստուծոյ անճառելի սիրով պատրաստուած մեծ ընթրիքը, միւս կողմը՝ իրենց ընկեր մարդկան սովամահ կորուստը, մէկ կողմը յաւիանական ժայռէն ըլխող կենաց ջուրը, եւ միւս կողմը՝ ծարաւէ մահուան դուռը հասած մարդիկ, մէկ կողմը Հօրը տունը եւ անոր բազմապիսի չնորհները, եւ միւս կողմը՝ իրենց ճամբան կորսնցունողներուն թշուառ վիճակը, խորապէս կը զգան իրենց սիրտերուն մէջ թէ պարտական են Աւետարանին լուրն հաղորդել ամենուն, եւ թէ անհնար է անտարբեր կենալ այս բուռն զգացման դէմ:

Ահա այսպիսի քարոզիչներ են այն անձինք որոց պէտք ունի Գրիստոնէական Եկեղեցին: Ազանք զԱստուած որպէս զի միշտ այսպիսի մշակներ հանէ իւր սպելոյն:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0028944

hkh

2105